

Werkplan2024

KD-2023-080 Economische effecten grondgebondenheid via graslandnorm BO-43-115-079

Algemene informatie

Projectleider: [redacted]
E-mail: [redacted]
Instituut: Wageningen Economic Research

Financiële looptijd: 26-mrt-2024-31-dec-2024
Beoogde einddatum: 31-dec-2024
Zichtbaar op KennisOnline?: Ja
Is er sprake van gevoelig onderzoek?: Ja

MMIP contactpersonen LNV SK&I en beleidsdirectie

Naam	Organisatie	Rol	E-mail	Mobiel tel.nr.	Tel.nr.
[redacted]	Min LNV SK&I	Contactpersoon LNV directie SK&I	[redacted]	[redacted]	

Naam	Organisatie	Rol	E-mail	Mobiel tel.nr.	Tel.nr.
[redacted]	Min LNV S	LNV Contactpersoon	[redacted]	[redacted]	

Intro en Samenvatting voor KennisOnline

Intro

Het huidige project richt zich op de economische effecten van een grondgebonden melkveehouderij via een graslandnorm.
Borging van het areaal grasland is belangrijk voor de waterkwaliteit, bodem/klimaat, biodiversiteit en dierenwelzijn. Afhankelijk van de hoogte van de norm zou deze kunnen leiden tot extensivering. Deze quick-scan geeft een beeld van de economische effecten van een graslandnorm voor melkveebedrijven.

Samenvatting

Financiële gevolgen graslandnorm onbekend voor melkveebedrijven

Als melkveebedrijven aan een graslandnorm (maximum aantal koeien per hectare weiland) moeten voldoen, zal dat voor een deel van de bedrijven (grote) financiële gevolgen voor het bedrijfsinkomen hebben. Deze gevolgen zijn nu niet bekend. De gevolgen kunnen variëren afhankelijk van hoogte van de norm (de veebezetting, uitgedrukt in ha grasland per GVE), de maatregelen om aan de norm te kunnen voldoen en de uitgangssituatie van het bedrijf. De uitgangssituatie van het bedrijf zal per provincie variëren. De verschillende varianten worden uitgewerkt in 4 verschillende scenario's.

Financiële gevolgen van graslandnorm voor melkveebedrijven in kaart gebracht

Op basis van 4 scenario's wordt er een beeld geschetst van de financiële effecten van een graslandnorm op het bedrijfsinkomen van melkveebedrijven.

Deelvragen

Om de hoofdvraag van deze studie te kunnen beantwoorden, zijn een aantal deelvragen geformuleerd.

1. Welke scenario's zijn het meest bruikbaar om de hoofdonderzoeksvraag te kunnen beantwoorden?
2. Is er bestaande literatuur die bruikbaar is als startpunt voor de beantwoording van de hoofdonderzoeksvraag?
3. Wat is de uitgangssituatie (bedrijfsstructuur en -inkomen) van melkveebedrijven per provincie?
4. Welke methode gaan we gebruiken voor de berekening van de financiële gevolgen?

Vraagstelling

Achtergrond / Context / Missie en MMIP

In het addendum van het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn is aangegeven dat het kabinet een wijziging van de Meststoffenwet in procedure zal brengen waarmee wordt vastgelegd dat de melkveehouderij binnen 10 jaar volledig grondgebonden moet zijn. Daarbij hoort ook een aanzienlijk areaal grasland.

Borging van het areaal grasland is belangrijk voor behoud van een goede waterkwaliteit (minder uitspoeling van nutriënten), minder gebruik en emissies van gewasbeschermingsmiddelen, bodem/klimaat (koolstofvastlegging), biodiversiteit en dierenwelzijn (weidegang). Afhankelijk van de hoogte van de norm zou deze ook kunnen leiden tot (regionale) extensivering en daarmee een bijeffect op de omvang van de veestapel kunnen hebben.

Het is niet duidelijk wat de financiële gevolgen van zo'n graslandnorm zijn voor de melkveehouderij. Deze studie is een quick-scan om een beeld te krijgen van de economische effecten van een graslandnorm voor melkveebedrijven.

Probleemstelling

Het is niet duidelijk dat de financiële gevolgen voor melkveebedrijven zijn als er een graslandnorm zou worden ingevoerd. Deze studie is een quick-scan om een beeld te krijgen van de economische effecten van een graslandnorm voor melkveebedrijven.

Doelgroep

- Beleidsmedewerkers LNV

Projectdoelstelling /Bijdrage aan doel missie of MMIP

Inzicht krijgen in de financiële gevolgen voor melkveebedrijven van de invoering van een graslandnorm in het kader van grondgebondenheid.

Risicoanalyse

Er wordt een laag risico verwacht dat de resultaten niet kunnen worden opgeleverd.

Werkplan2024

Uitvoering

Werkwijze (Aanpak en tijdpad)

De aanpak kent 6 stappen:

1e Stap/fase 1: In kaart brengen en review bestaande literatuur

In stap 1 wordt bestaande literatuur in beeld gebracht en gereviewd. Onderdelen van de eerdere studies die als aanknopingspunt kunnen dienen voor deze studie worden geïdentificeerd en toegelicht.

Activiteiten en onderzoeksmethode (en bronnen):

- Literatuuronderzoek
- Literatuuranalyse naar aanknopingspunten voor deze studie

Resultaten van fase 1

- PowerPointPresentatie ter bespreking met de opdrachtgever
- Hoofdstuk in eindrapportage

2e Stap/fase 2: Definitie scenario's, afbakening en uitgangspunten

Activiteiten en onderzoeksmethode (en bronnen)

- Definiëren van de 4 scenario's. In de scenario's wordt gekeken wat de financiële effecten zijn van verschillende maatregelen om aan de bepaalde graslandnorm te voldoen. De graslandnorm wordt uitgedrukt in ha per GVE en loopt op van 0,20 tot 0,40 ha/GVE, in stapjes van 0,05 ha/GVE (0,20 – 0,25 – 0,30 – 0,35 – 0,40). In de scenario's moet rekening worden gehouden met de volgende maatregelen:
 - Bouwland gaat naar grasland
 - Krimp van de veestapel op het bedrijf
 - Bijpachten van grasland

In de 4 scenario's worden de effecten van de drie maatregelen zowel apart als ook gecombineerd bekeken. De 4 scenario's zijn:

1. *Bouwland naar grasland (indien nodig); indien niet voldoende, dan krimp veestapel.*

In scenario 1 wordt in eerste instantie gekeken hoeveel bouwland er beschikbaar is dat naar grasland kan worden omgezet om aan de graslandnorm te kunnen voldoen. Als de totale oppervlakte beschikbaar bouwland is omgezet naar grasland en het bedrijf nog steeds niet aan de graslandnorm kan voldoen, wordt de maatregelen "krimp veestapel" ingezet om het bedrijf verder te extensiveren. Er wordt geen grasland bijgepacht.

2. *Areaal bouwland en grasland onveranderd; eventueel krimp veestapel.*

In scenario 2 blijft het areaal bouwland en grasland onveranderd. Dat betekent dat er geen bouwland wordt omgezet naar grasland om aan de norm te voldoen. De graslandnorm wordt alleen bereikt met de maatregel "krimp veestapel". Er wordt geen grasland bijgepacht.

3. *Bouwland naar grasland (indien nodig); indien niet voldoende, dan grasland bijpachten.*

In scenario 3 wordt net al in scenario 1 gekeken hoeveel bouwland er beschikbaar is dat naar grasland kan worden omgezet om aan de graslandnorm te kunnen voldoen. Als de totale oppervlakte beschikbaar bouwland is omgezet naar grasland en het bedrijf nog steeds niet aan de

Werkplan2024

graslandnorm kan voldoen, wordt de maatregelen “grasland bijpachten” ingezet om het bedrijf verder te extensiveren. De veestapel blijft in dit scenario gelijk.

4. Areaal bouwland *onveranderd*; *eventueel grasland bijpachten*.

In scenario 4 blijft net als in scenario 2 het areaal bouwland en grasland onveranderd. Er wordt dus geen bouwland omgezet naar grasland om aan de graslandnorm te voldoen. De graslandnorm wordt alleen bereikt met de maatregel “grasland bijpachten”. De veestapel blijft onveranderd.

Bij de definitie van de scenario's hoort ook het bepalen van de uitgangspunten. Dit vindt ook plaats in fase 2. Als basis gebruiken wij de beschikbare literatuur en de beschikbare data uit het Bedrijveninformatienet.

Resultaten van fase 2

- Hoofdstuk Methodiek in eindrapportage

Eventueel voorwaarden/uitgangspunten

- Scenario's, afbakening en uitgangspunten zullen van te voren met de opdrachtgever worden afgestemd.

3e Stap/fase 3: Gegevensverzameling

Activiteiten en onderzoeksmethode (en bronnen)

- Verzamelen van gegevens van het Bedrijveninformatienet (BIN)

Resultaten van fase 3

Tabellen met gemiddelde resultaten per provincie op basis van gegevens uit het Bedrijveninformatienet. In het kader van het waarborgen van privacy worden alleen resultaten gepresenteerd als zij op minimaal 10 waarnemingen baseren.

4e Stap/fase 4: Beschrijving basissituatie per provincie

Activiteiten en onderzoeksmethode (en bronnen)

- Op basis van de BIN gegevens wordt de basissituatie van de melkveebedrijven (bedrijfsstructuur) per provincie beschreven voor zover er minimaal 10 waarnemingen per provincie zijn. De volgende gegevens worden verzameld:
 - Areaal cultuurgrond (bouwland + grasland) (ha)
 - Areaal bouwland (ha)
 - Areaal grasland (ha)
 - Aantal melkkoeien (GVE, 1 melkkoef = 1 GVE, jongvee 0-1 jaar 0,23 GVE/dier, jongvee > 1 jaar 0,53 GVE/dier)
 - Veebezetting melkvee op basis van cultuurgrond (GVE/ha)
 - Veebezetting melkvee op basis van grasland (GVE/ha)
 - Inkomen uit bedrijf
 - Pachtprijzen

Resultaten van fase 4

- Tabellen met kengetallen van de basissituatie per provincie
- Hoofdstuk in eindrapportage

Werkplan2024

5e Stap/fase 5: Doorrekening van de scenario's

Activiteiten en onderzoeksmethode (en bronnen)

- De in fase 2 gedefinieerde scenario's worden per provincie doorgerekend door middel van een model in Excel.
- Beschrijving van de resultaten

Resultaten van fase 5

- Hoofdstuk met resultaten in eindrapportage

6e Stap/fase 6: Rapporteren van de resultaten

Activiteiten en onderzoeksmethode (en bronnen)

- Samenstellen van eindrapport op basis van de resultaten van fase 1 tm 5.

Resultaten

- Eindrapportage
- In de loop van het project zal worden gekeken in welke vorm de onderzoeksresultaten gepubliceerd worden. Mogelijkheden zijn een kort rapport, een factsheet, een PowerPointpresentatie.

Deelnemende instelling(en) en partner(s) buiten Wageningen Research

Geen

Projectresultaat en producten

Eindrapportage zoals beschreven hierboven, waarin inzicht wordt gegeven in de Financiële gevolgen van graslandnorm voor melkveebedrijven in kaart gebracht.

Beoogde output

Dit project kent 6 stappen. Elk stap heeft een deliverable (zie ook werkwijze):

Deliverables:

Stap 1:

- PowerPointpresentatie ter bespreking met de opdrachtgever
- Hoofdstuk in eindrapportage

Stap 2:

- Hoofdstuk Methodiek in eindrapportage
- Eventueel voorwaarden/uitgangspunten
- Scenario's, afbakening en uitgangspunten zullen van te voren met de opdrachtgever worden afgestemd.

Stap 3:

Tabellen met gemiddelde resultaten per provincie op basis van gegevens uit het Bedrijveninformatienet. In het kader van het waarborgen van privacy worden alleen resultaten gepresenteerd als zij op minimaal 10 waarnemingen baseren.

Stap 4:

- Tabellen met kengetallen van de basissituatie per provincie

Werkplan2024

- Hoofdstuk in eindrapportage

Stap 5:

- Hoofdstuk met resultaten in eindrapportage

Stap 6:

- Eindrapportage
- In de loop van het project zal worden gekeken in welke vorm de onderzoeksresultaten gepubliceerd worden. Mogelijkheden zijn een kort rapport, een factsheet, een PowerPointpresentatie.

Kennisverspreiding (Communicatie en doorwerking naar doelgroep(en))

De betrokken beleidsmedewerkers van LNV worden regelmatig op de hoogte gehouden van de voortgang van het onderzoek. Deelresultaten worden met hen gedeeld. Dit wordt binnen LNV verder verspreid naar betrokken medewerkers. Alle resultaten worden verwerkt in een eindrapport.

Projectorganisatie
Teamleden Wageningen Research

Naam	Instituut	Rol	E-mail
	Wageningen Economic Research	Projectleider. Projectlid	
	Wageningen Economic Research	Onderzoeker	

Begroting (totaal en per jaar)
Totaal projectbegroting 2024

Excl. BTW: € 21.836

Incl. BTW (21 %): € 26.422

Begroting detail 2024 (excl. BTW)

Instituut Wageningen Economic Research

Totaal budget onderzoekstijd €20.200	uur schaal AIO à € 57	uur schaal 1/6 à € 71	uur schaal 7/9 à € 88	50 uur schaal 10/11 à € 112
100 uur schaal 12 à € 146	uur schaal 13/14 à € 167	uur schaal 15 ev à € 205		

Materieel en facilitair	Labkosten € 0	Projectapparatuur € 0	Reis- en verblijfskosten € 0	Overige materiële kosten € 24
Diensten derden € 0		Coördinatie MMIP € 636	Facilitaire kosten € 0	Specifieke kosten € 1.000